

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

(Обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г.; бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., 76 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г. и бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93 и 95 от 2009 г.)

§ 1. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

“(3) Доходът, върху който се дължат осигурителни вноски за осигурени лица, командировани по реда на Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета за координация на системите за социална сигурност и на Директива 96/71/ЕО и за които лица съгласно Регламент (ЕО) 883/2004 е приложимо българското законодателство в качеството им на командировани лица, включва всички възнаграждения, включително начислените и неизплатените или неначислените, както и други доходи от трудова дейност в приемащата държава и в България, като възнагражденията в приемащата държава не могат да са по-малко от минималните ставки на заплащане за тази държава.”

2. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея след думите “минималния осигурителен доход по ал. 2, т. 3” се добавя “и осигурителния доход по ал. 3”.

3. Досегашните ал. 4 – 14 стават съответно ал. 5 – 15.

§ 2. В чл. 7, ал. 11, чл. 9, ал. 3 и чл. 355 думите „чл. 6, ал. 3” се заменят с „чл. 6, ал. 4”.

§ 3. Член 123ж се изменя така:

„Информационна система

Чл. 123ж. (1) За дейността си по допълнително пенсионно осигуряване дружеството изгражда и поддържа информационна система, която трябва да отговаря на изисквания, определени с наредба на комисията.

(2) Информационната система трябва да осигурява възможност за осъществяване на електронен обмен на данни в съответствие с правилата, определени от Административната комисия по чл. 71 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета за координация на системите за социална сигурност, както и за съпътстващия го национален обмен на данни."

§ 4. В чл. 202 се създават ал. 3 и 4:

"(3) Пенсионноосигурителното дружество може да събира допълнителна такса в размер до 20 лв. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в пенсионната схема на Общностите съгласно чл. 343а, ал. 1, т. 2. Таксата се заплаща от осигуреното лице.

(4) Таксите по ал. 1 - 3 не могат да се прихващат от личните партиди на осигурените лица."

§ 5. В чл. 257 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 4:

"4. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в пенсионната схема на Общностите съгласно чл. 343а, ал. 1, т. 2."

2. Създава се ал. 3:

"(3) Таксите по ал. 1 не могат да се прихващат от личните партиди на осигурените лица."

§ 6. Създава се част втора "а":

"ЧАСТ ВТОРА "А"

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ПЕНСИОННАТА СХЕМА НА ОБЩНОСТИТЕ

Глава тридесет и осма "а"

Прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионната схема на Общностите

Право на прехвърляне на пенсионни права в пенсионната схема на Общностите

Чл. 343а. (1) Осигурявано по българското законодателство лице, което постъпи на работа като служител на Общностите, има право да прехвърли в пенсионната схема на Общностите заедно или поотделно по свой избор:

1. актьорския еквивалент на пенсионните права за старост от фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване;

2. средствата по своята индивидуална партида в универсален пенсионен фонд и/или в професионален пенсионен фонд, както и средствата, натрупани във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и/или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми от вноски на работодателя и лицата по чл. 230, ал. 3, т. 3, съответно – на предприятието осигурител.

(2) Кръгът на лицата, които имат право на прехвърляне, както и предпоставките и сроковете за неговото упражняване се уреждат с Правилника за длъжностните лица на Европейските общности и с Условията за работа на другите служители на Общностите.

(3) Прехвърляне на средствата по ал. 1, т. 1 се извършва, ако не е отпусната пенсия от държавното обществено осигуряване, свързана с трудова дейност.

(4) Прехвърляне на средствата по ал. 1, т. 2 се извършва, ако не е отпусната пенсия от съответния фонд за допълнително пенсионно осигуряване и не е сключен договор за еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида.

(5) За прехвърляне на средства в пенсионната схема на Общностите не се прилагат ограниченията за прехвърляне по чл. 171, ал. 1 и 2, чл. 236, ал. 1, т. 2 и ал. 3, и чл. 247, ал. 1 и 4.

(6) Разходите за банковия превод са за сметка на Националния осигурителен институт или на пенсионноосигурителното дружество, от което се извършва прехвърлянето.

Последици от прехвърлянето на пенсионни права в пенсионната схема на Общностите

Чл. 343б. (1) Осигурителният стаж, за който е прехвърлен актюерски еквивалент по чл. 343а, ал. 1, т. 1, не може да се ползва за определяне на правото и размера на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(2) С прехвърлянето на средствата по чл. 343а, ал. 1, т. 2 по сметката на органа на Общностите се погасява правото на пенсия от съответния фонд за допълнително пенсионно осигуряване, а индивидуалната партида във фонда се закрива.

(3) В случай че лицето е прехвърлило своите пенсионни права от държавното обществено осигуряване и е запазило правата си във фонд за допълнително пенсионно осигуряване, то:

1. придобива право на пенсия от универсален пенсионен фонд и/или от фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване при пенсиониране от пенсионната схема на Общностите при навършване на възрастта за придобиване право на

пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3 или до 5 години преди навършването ѝ;

2. придобива право на пенсия от фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при навършване на 60-годишна възраст или до 5 години преди навършването ѝ;

3. може да изтегли средствата си от професионален пенсионен фонд при пенсиониране от пенсионната схема на Общностите или от универсален пенсионен фонд.

Право на прехвърляне на пенсионни права от пенсионната схема на Общностите

Чл. 343в. (1) Лице, чието правоотношение с орган на Общностите, по което е било осигурявано в пенсионната схема на Общностите, е прекратено, има право по свой избор да прехвърли средствата, представляващи придобитите от него в тази схема пенсионни права:

1. във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване, както и в универсален пенсионен фонд, ако е родено след 31 декември 1959 г., или

2. във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, който изплаща пожизнени пенсии, или

3. на застраховател, който има право да извършва дейност по раздел I, т. 1, буква "б" - "Застраховка за пенсия или рента", от приложение № 1 към Кодекса за застраховането.

(2) Кръгът на лицата, които имат право на прехвърляне, както и предпоставките и сроковете за неговото упражняване се уреждат с Правилника за длъжностните лица на Европейските общности и с Условиата за работа на другите служители на Общностите.

(3) Прехвърляне на средствата по ал. 1, т. 1 се извършва, когато лицето започне да упражнява трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по този кодекс.

Последици от прехвърлянето на пенсионни права от пенсионната схема на Общностите в държавното обществено осигуряване и фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване

Чл. 343г. (1) Когато лицето направи избор по чл. 343в, ал. 1, т. 1, Националният осигурителен институт разпределя средствата, получени от пенсионната схема на Общностите, както следва:

1. в случаите, когато са прехвърлени средства в пенсионната схема на Общностите по реда на чл. 343а, те постъпват, олихвени към датата на трансфера, обратно във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване и в съответните фондове за допълнително пенсионно осигуряване, от които са били преведени;

2. за лице, родено преди 1 януари 1960 г. – по фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване; прехвърлят се средства, изчислени на базата на възнагражденията, върху които лицето е осигурявано през целия период на служба в Общностите, и размера на вноската към момента на прехвърлянето;

3. за лице, родено след 31 декември 1959 г. – по фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване и в избрания от лицето универсален пенсионен фонд; прехвърлят се средства, изчислени на базата на възнагражденията, върху които лицето е осигурявано през целия период на служба в Общностите, и съответните размери на вноската към момента на прехвърлянето.

(2) При изчисляване на средствата по ал. 1, т. 2 и 3 се прилага ограничението за максималния размер на месечния осигурителен доход в Република България към момента на прехвърлянето.

(3) Размерът на сумата над средствата по ал. 1, т. 1 и 2, съответно т. 3 се прехвърля в избран от лицето фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

(4) За осигурителен стаж в Република България се признава сборът от стажа по чл. 343б, ал. 1 и действителният стаж в Общностите, включително осигурителните периоди от други държави, зачетени в стажа от Общностите.

Последици от прехвърлянето на пенсионни права от пенсионната схема на Общностите само във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

Чл. 343д. Лице, прехвърлило само във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване средствата, представляващи неговите пенсионни права от пенсионната схема на Общностите:

1. няма право да ги изтегли преди придобиване право на пенсия по т. 3;

2. няма право на еднократно или разсрочено изплащане на средствата по чл. 248, ал. 2;

3. придобива право на пенсия от този фонд при навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 – 3;

4. има право да получава само пожизнена пенсия от този фонд.

Подзаконова уредба

Чл. 343е. Министерският съвет определя с наредба:

1. реда за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионната схема на Общностите;

2. начина за изчисляване на актюерския еквивалент по чл. 343а, ал. 1, т. 1;

3. начина за олихвяване по чл. 343г, ал. 1, т. 1."

§ 7. В чл. 344, ал. 1 след думите "част втора" се добавя "и част втора "а".

§ 8. В чл. 351, ал. 1 след думите "част втора" се добавя "или част втора "а".

§ 9. В чл. 354, ал. 1 след думите „част втора“ се добавя „и част втора „а“.

§ 10. В § 1 от Допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 10:

„10. „Минимални ставки на заплащане“ са определените от националното законодателство и/или от практиката на приемащата държава.“

2. Създава се нова ал. 3:

“(3) По смисъла на част втора “а” от този кодекс:

1. „Пенсионна схема на Общностите“ е пенсионната схема, уредена с Правилника за длъжностните лица на Европейските общности и с Условията за работа на другите служители в Общностите.

2. „Орган на Общностите“ е всеки орган, за който се прилагат Правилникът за длъжностните лица на Европейските общности и Условията за работа на другите служители в Общностите.

3. „Актюерски еквивалент на пенсионните права за старост“ е настоящата стойност на всички бъдещи пенсионни плащания, които би получило осигуреното лице след пенсионирането си и съответстващи на придобития от него осигурителен стаж.“

3. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 11. С този закон се въвеждат изискванията на Регламент (ЕИО) 31/1962, (ЕОАЕ) 11/1962, въвеждащи Правилника за длъжностните лица на Европейските общности и Условието за работа на другите служители на Европейската икономическа общност и Европейската общност за атомна енергия и всички техни последващи изменения, както и се осигурява прилагането на Регламент (ЕО) 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета за координация на системите за социална сигурност във връзка с Директива на Европейския парламент и на Съвета 96/71/ЕО относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 12. Този закон се прилага и към заявления за прехвърляне на пенсионни права, подадени преди влизането му в сила.

§ 13. Министерският съвет приема наредбата по чл. 343е в 6-месечен срок от обнародването на този закон в „Държавен вестник“.

§ 14. В Кодекса за застраховането се създава чл. 230б:

“Застраховка за пенсия или рента при прехвърляне на пенсионни права от пенсионна схема на Общностите

Чл. 230б. Когато се сключват при прехвърляне на пенсионни права по чл. 343в, ал. 1, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване, договорите по застраховка за пенсия или рента уреждат:

1. осигуряване на пожизнени месечни плащания на застрахованото лице не по-рано от навършване на 60-годишна възраст и не по-късно от навършване на 65-годишна възраст;

2. недопустимост за прекратяване на договора преди навършване на определената в него възраст по т. 1 и след започване на пожизнените месечни плащания;

3. изплащане на дължимата по застрахователния договор сума на наследниците или на третите ползвачи се лица при смърт на застрахованото лице.”

§ 15. Параграф 1 влиза в сила от 1 май 2010 г. и се прилага и спрямо командировани лица, за които се прилага българското законодателство, определено като приложимо съгласно Регламент на Съвета (ЕИО) 1408/71 за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 2009 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(ЦЕЦКА ЦАЧЕВА)

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Със законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване се предлагат:

1. промени, свързани с регулирането на прехвърляне на пенсионни права от/към специалната пенсионна схема на Европейските общности;

2. промени в чл. 6 от кодекса, произтичащи от изискванията на европейското законодателство към осигурителния режим при изпращане на работа в друга държава членка.

Основната част от промените са свързани със задължението на България да регулира национална процедура за прехвърляне на средства между пенсионните схеми на страната и специалната пенсионна схема на Европейските общности. Регламенти (ЕИО) 31/1962, (ЕОАЕ) 11/1962, въвеждащи Правилника за длъжностните лица на Европейските общности и Условието за работа на другите служители на Европейската икономическа общност и Европейската общност за атомна енергия (и всички техни последващи изменения), създават право на служители на Общностите да прехвърлят паричен еквивалент на свои бъдещи пенсионни права от едната схема в другата, когато променят работата си от работа в държава членка към работа в институция на Общностите или обратно. Поради това е необходимо да се регулира детайлно как това право се упражнява на национално ниво.

Предложението е да се обособи нова част втора „а“ – „Взаимодействие с пенсионната схема на Общностите“, тъй като подобни обществени отношения се регулират за първи път в пенсионната ни система и засягат едновременно материя на държавното обществено осигуряване и на допълнителното пенсионно осигуряване.

Със законопроекта се предлага регламентиране на: кръга от национални пенсионни схеми, включени в тези прехвърляния на средства; кръга от лица, имащи правото на тези прехвърляния; начина за изчисляване на средствата, подлежащи на прехвърляне.

По отношение на включените национални схеми това следва да са всички схеми, свързани със заетост – поради това са включени фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване, пенсионните фондове от българския втори стълб – универсалните и професионалните, както и фондовете за доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми.

По отношение на кръга от лица, които имат право на прехвърляне – т. е. които са служители на Общностите, които могат да ползват правата на Анекс VIII на горните регламенти, както и предпоставките и сроковете за неговото упражняване

препращането е към самия Правилник за длъжностните лица на Европейските общности и Условиата за работа на другите служители на Общностите.

Право на прехвърляне на пенсионни права в пенсионната схема на Общностите ще има осигурявано по българското законодателство лице, което постъпи на работа като служител на Общностите. То може да прехвърли в пенсионната схема на Общностите заедно или поотделно по свой избор:

1. актюерския еквивалент на пенсионните права за старост от фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване;

2. средствата по своята индивидуална партида в универсален пенсионен фонд и професионален пенсионен фонд, както и средствата, натрупани във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми от вноски на работодателя и лицата по чл. 230, ал. 3, т. 3, съответно – на предприятието осигурител.

Прехвърляне на средствата ще се извършва, ако не е отпусната пенсия от държавното обществено осигуряване, свързана с трудова дейност, или ако не е отпусната пенсия от съответния фонд за допълнително пенсионно осигуряване и не е сключен договор за еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида.

Последиците от прехвърлянето на пенсионни права в пенсионната схема на Общностите ще бъдат, че осигурителният стаж, за който е прехвърлен актюерски еквивалент от държавното обществено осигуряване, не може да се ползва за определяне на правото и размера на пенсия за осигурителен стаж и възраст. С прехвърлянето на средства от универсален пенсионен фонд, професионален пенсионен фонд, фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и фонд за допълнително доброволно осигуряване по професионални схеми по сметката на органа на Общностите от своя страна ще се погасява правото на пенсия от съответния фонд за допълнително пенсионно осигуряване, а индивидуалната партида във фонда се закрива.

Предвидено е, в случай че лицето е прехвърлило своите пенсионни права от държавното обществено осигуряване и е запазило правата си във фонд за допълнително пенсионно осигуряване, то да придобива право на пенсия от универсален пенсионен фонд и от фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване при пенсиониране от пенсионната схема на Общностите при навършване на възраст, с 5 години по-ниска от възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68,

ал. 1-3; да придобива право на пенсия от фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при навършване на 55-годишна възраст и да може да изтегли средствата си от професионален пенсионен фонд при пенсиониране от пенсионната схема на Общностите или от универсален пенсионен фонд.

Право на прехвърляне на пенсионни права от пенсионната схема на Общностите ще има лице, чието правоотношение с орган на Общностите, по което е било осигурявано в пенсионната схема на Общностите, е прекратено и се завръща на работа в България. Такова лице има право по свой избор да прехвърли средствата, представляващи придобитите от него в тази схема пенсионни права във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване, както и в универсален пенсионен фонд, ако е родено след 31 декември

1959 г.; във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, който изплаща пожизнени пенсии; на застраховател, който има право да извършва дейност по раздел 1, т. 1, буква "б" - "Застраховка за пенсия или рента" от приложение № 1 към Кодекса за застраховането.

Прехвърляне на средствата към фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване се извършва, когато лицето започне да упражнява трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по този кодекс.

Тъй като при прехвърляне от пенсионната схема на Общностите към националните схеми е възможно да бъдат включени няколко пенсионни фонда (при избор на лицето), Европейската комисия изрично уточни, че е необходим един национален координиращ орган, на който тя ще прехвърли цялата сума, а този орган ще направи съответното разпределение между националните пенсионни фондове по процедурата на Кодекса за социално осигуряване и свързаната с него специална наредба.

При превеждане на сума от европейската институция, която трябва да се разпредели в български пенсионни институции по избор на лицето, Националният осигурителен институт по реда, определен в законопроекта, ще разпредели средствата между себе си и избрания фонд/фондове в ПОД.

Националният осигурителен институт ще разпределя средствата, получени от пенсионната схема на Общностите, както следва:

1. при прехвърлени средства от националните пенсионни схеми към тези на Общностите – олихвени към датата на прехвърлянето, по фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване и в съответните фондове за допълнително пенсионно осигуряване, от които са били преведени;

2. за лице, родено преди 1 януари 1960 г. – по фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване; прехвърлят се средства, изчислени на базата на възнагражденията, върху които лицето е осигурявано през целия период на служба в Общностите, и размера на вноската към момента на прехвърлянето;

3. за лице, родено след 31 декември 1959 г. – по фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване и избрания универсален пенсионен фонд; прехвърлят се средства, изчислени на базата на възнагражденията, върху които лицето е осигурявано през целия период на служба в Общностите, и съответните размери на вноската към момента на прехвърлянето.

При изчисляване на средствата ще се прилага ограничението за максималния размер на месечния осигурителен доход в Република България към момента на прехвърлянето.

Размерът на сумата над средствата, разпределени в горния ред, ще може да се прехвърля в избран от лицето фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

При осъществяване на „обратно“ прехвърляне на средства от Общностите към България за осигурителен стаж в Република България ще се зачита сборът от стажа, за който са били прехвърлени средства от България, и действителният стаж в Общностите, включително осигурителните периоди от други държави, зачетени в стажа от Общностите.

Ако лице избере да прехвърли само по фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване средствата, представляващи неговите пенсионни права от пенсионната схема на Общностите, то няма право да ги изтегли преди придобиване право на пенсия от фонда, нито право на еднократно или разсрочено изплащане на средствата. Лицето ще придобие право на пенсия от този фонд при навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, която може да е само пожизнена пенсия.

С предлаганото изменение в чл. 6 се създава нова ал. 3, регламентираща осигурителната база при изпращане на работа в друга държава членка в съответствие с Общностното право. Прилагани единно, изискванията на европейското законодателство в областта на командироването/изпращането задължават държавите членки да гарантират на командированите работници, че техният изпращач ги работодател няма да им плаща и няма да ги осигурява върху по-ниско възнаграждение в сравнение с това за местните работници в приемащата държава. Необходимо е, предвид връзката между трудово възнаграждение и осигурителна база, поне това минимално възнаграждение да бъде доходът, върху който се дължат задължителните осигурителни вноски в България, когато лицата остават подчинени на българското законодателство в качеството си на командировани лица по смисъла на Регламент (ЕО) 883/2004 във връзка с Директива 96/71/ЕО. Наред с

възнаграждението, получавано в приемащата държава, в осигурителния доход ще се включат и възнагражденията, изплатени в България в периода на командироването, включително начислените и неизплатени или неначислените възнаграждения.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

